

IV. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1918 oli seuraavaa sisällystä:

Palotoimikuntaan, jonka kaupunginvaltuusto valitsee ja jonka tehtävänä on tarkastaa ja valvoa kaupungin palolaitosta, kuuluivat vuonna 1918 pankinjohtaja August Lundqvist puheenjohtajana, arkkitehti Väinö Leander varapuheenjohtajana sekä varatuomari Veikko Vartiovaara, rakennusmestari Juho Ahde ja rakennusmestari Wilhelm Ekman jäseninä. Toimikunnan sihteerintehtävät hoiti varatuomari Alfred Tuominen.

Tulipalot. Palokuntaa hälytettiin vuoden varrella 326 kertaa, niistä 144 kertaa tulipalojen, 131 kertaa nokivalkeain, 7 kertaa metsäpalojen, 22 kertaa palosavun, 4 kertaa tulenhohteen ja kerta väärinkäsityksen takia, 14 kertaa ilkivallasta ja 3 kertaa palolennättimen vian takia. Edelliseen vuoteen verraten hälytysten luku väheni 80:lla ja tulipalojen luku 15:llä.

Tulipalojen ryhmittäminen kuukausien ja viikonpäivien kesken näkyy seuraavasta taulusta:

	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.	Yhteensä.
Sunnuntai.....	2	1	—	1	2	1	—	—	1	1	—	2	11
Maanantai	2	—	3	3	3	1	2	3	—	1	1	2	21
Tiistai	2	2	1	2	4	4	1	—	2	2	1	—	21
Keskiviikko.....	2	—	3	—	1	1	2	4	—	2	—	5	20
Torstai	2	1	3	3	5	2	1	—	—	1	—	3	21
Perjantai	2	1	2	6	9	1	2	1	2	2	3	2	33
Lauantai	—	2	2	2	2	3	1	3	—	—	1	1	17
Yhteensä	12	7	14	17	26	13	9	11	5	9	6	15	144

Vuorokaudenaikaan nähden sattui 79 tulipaloo päiväsaikaan, klo 6 a. p. ja klo 6 i. p. välillä, sekä 65 öiseen aikaan, klo 6 i. p. ja klo 6 a. p. välillä. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsemisestä saapui 78 tapauksessa puhelimitse, 56 tapauksessa palolennättimellä, 9 tapauksessa suullisen sanantuojan ja 1 tapauksessa postimiehen kautta.

Tulipalojen ryhmittäminen paikkaan nähden, jossa tuli sai alkunsa, käy selville seuraavasta:

		Kivi- Puu- taloja. taloja.	
Asuinhuone	33	29	Siirto 126
Kellari	5	2	Alus
Ullakko	1	6	Automobiili
Myymälä tai varastohuone	3	2	Tavaravaunu
Tehdas tai työpaja	15	2	Rikkaläjä
Tavarasuoja tai ulkokuone	2	11	Rikkalaatikko
Höyrykattilahuone	4	—	Säleaita
Leipomo	3	—	Pihamaa
Sauna	2	—	
Porrashuone	—	1	Yhteensä 144
Eläväinkuvain teatteri	4	1	
	Siirto	72	54
		126	

Syynä tulen irtipääsyyksi oli alempana mainituissa tapauksissa: Tulipalojen syyt.

Tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipinät	20	Siirto 74
Savupiipusta tulleet kipinät	1	Huolimaton tulitikkujen pitely
Viallinen tulisija tai savujohto	15	Itsesytytys
Tulenarkain aineiden tai öljyjen varomaton pitely	9	Tulensekainen tuhka sijoitettuna sopimattomaan paikkaan
Lampun tai kynttilän varomaton pitely	7	Varomattomuus rikillä desinfioitaessa
Sähköjohdon lyhytsulku	6	Uunin liikalämmitys
Lasten leikkiminen tulella	6	Tuliselle uunille sijoitet. puuainee
” ” polttolasilla	1	Nokivalkea
Primuskeittiön tai lampun räjähdys	5	Murhapoltto
Kaasuräjähdytys	1	Varomaton filmien pitely
Huolimattomuus jäätyneitä vesijohtoputkia sulatettaessa	2	Varomattomuus asfalttia keitetäessä
Huolimaton tupakoiminen	1	Pommitus kaupunkia valloitettaessa
	Siirto 74	Selvittämätön syy
		42
		Yhteensä 144

Eri kaupunginosain kesken ryhmittäivät tulipalot seuraavasti: Tulipalojen ryhmittäminen eri kaupunginosain kesken.

I kaup.osa ..	13	VIII kaup.osa ..	3	XIV kaup.osa ..	5
II ” ..	12	IX ” ..	2	Pohjoissatama ..	2
III ” ..	5	X ” ..	22	Vallila	5
IV ” ..	20	XI ” ..	15	Meilans	2
V ” ..	3	XII ” ..	11	Huopalahti	1
VI ” ..	7	XIII ” ..	6		
VII ” ..	10			Yhteensä	144

Palovahingot.

Palovahingot olivat seuraavat:

Järjestetyissä kaupunginosissa oli tulen milloin minkin verran vahingoittaman omaisuuden arvo eli vakuutusmäärä, irtaimiston 1,979,406 ja kiinteän omaisuuden 10,143,500 eli kaikkiaan 12,122,906 markkaa, ja taas vahingon suuruus eli palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 96,330:31 ja kiinteästä omaisuudesta 187,170:51 eli yhteensä 283,500:82, joten vahinko oli 2.34 % omaisuuden arvosta.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella (esikaupungeissa ja maaseudulla) oli vahingoittuneen irtaimen omaisuuden arvo eli vakuutusmäärä 10,200 ja kiinteän omaisuuden 127,000 markkaa eli kaikkiaan 137,200 markkaa vahingoittuneen irtaimen omaisuuden arvon ollessa 2,102:84 ja kiinteän omaisuuden 7,839:41, siis yhteensä 9,942:25 markkaa eli 7.25 % omaisuuden arvosta.

Kaupungin koko alueella eli sekä järjestetyssä että järjestämättömässä kaupungissa oli palovahinkojen prosenttimäärä (vahingon ja vakuutussumman välinen suhde) 2.39 %.

Vuoden palovahinkojen koko summasta, 293,443:07 markasta, ovat kotimaiset paloapuyhtiöt korvanneet 277,268:02 ja ulkomaiset yhtiöt 16,175:05 markkaa.

Näihin palovahinkoihin ei ole luettu niitä vahinkoja, joita pommitus aikaansai saksalaisten valloittaessa kaupungin. Useat rakennukset, varsinkin ne, joihin punaisia kapinoitsijoita oli asettu-
nut, syttyi silloin tuleen ja turmeltui kokonaan taikka varsin pahoin. Ensin mainittuihin kuuluvat Heikinkadun päässä sijaitseva n. s. Turun kasarmirakennusryhmä sekä Pitkänsillan luona sijaitseva väkiviiniatehdas, jälkimmäisistä mainittakoon Siltasaarella sijaitseva Työväentalo, Toisen linjan n:o 17, Pohjois Esplanadikadun n:o 3, Unioninkadun n:o 30, Borgströmin tupakkatehdas y. m.

Tulipaloissa menetti kaksi ihmistä henkensä: helmikuun 19 päivänä Vladimirkadun talossa n:o 42, missä muuan lapsi oli varomattomasti pidellyt tulta, sillä seurauksella että vaatteet syttyivät tuleen ja lapsi sai niin pahoja palohaavoja, että se sittemmin kuoli; elokuun 28 päivänä Vallilantien talossa n:o 29 sattuneessa tulipalossa palomiestien purkaessa levykattoa, jolloin palo-
konstaapeli Fabian Nurminen syöksyi alas katolta saaden niin pahoja vammoja päähänsä, että hän muutamaa tuntia myöhemmin

kuoli. Nurmisessa menetti palokunta luotettavan, rohkean ja velvollisuudentuntoisen jäsenen.

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden varrella kaikkiaan 3,106 kertaa, niistä 2,523 kertaa taudintapausten ja 583 kertaa tapaturman johdosta. Eri kuukausien kesken ryhmittäytyvät sairaankuljetukset seuraavasti:

Palolaitoksen
sairaan-
kulje-
tusvaunut.

	Taudin- tapauksia.	Tapa- turmia.		Taudin- tapauksia.	Tapa- turmia.
Tammikuu	190	14	Elokuu	174	25
Helmikuu	159	57	Syyskuu	207	34
Maaliskuu	180	112	Lokakuu	338	23
Huhtikuu	169	164	Marraskuu	262	21
Toukokuu	215	52	Joulukuu	240	14
Kesäkuu	162	43			
Heinäkuu	227	24			
			Yhteensä	2,523	583

Palolaitoksen kalusto ja palokalusto, joita ei vuoden varrella mainittavasti lisätty uusia hankkimalla, olivat vuoden alussa kirjaanpantuina 234,445: 75 ja vuoden lopussa 241,659: 75 markan arvosta. Tämä arvo jakautui eri paloasemain kesken seuraavasti:

Pääasema	Smk 181,128: 50	Kampin asema	Smk 2,110: —
Kallion asema	„ 37,416: 25	Hermannin asema „	„ 2,787: —
Pohjoinen asema	„ 13,372: —		
Fredriksperin as.	„ 4,846: —	Yhteensä	Smk 241,659: 75

Varamiehistöä toimi Helsingin vapaaehtoinen palokunta, johon kuului noin 400 toimivaa jäsentä. Vapaaehtoista palokuntaa ei kutsuttu tulipaloon vuoden varrella.

Terveystila oli vuoden varrella sangen hyvä; sairaaloissa hoidettiin ainoastaan 6 miestä yhteensä 53 vuorokautta.

Palokunnan avustusrahasasto, joka on syntynyt siten, että kaupunginvaltuusto on helmikuun 4 päivänä 1905 tekemällään päätöksellä jättänyt palotoimikunnan ratkaistavaksi, miten sairaankuljetuksista kertyneet varat on käytettävä, nousi vuoden alussa 38,972: 22 markkaan. Vuoden varrella kertyi rahastoon lisäksi sairaankuljetusmaksuja 8,157: 50 sekä korkoja 1,586: 42 markkaa, joten siinä vuoden päättyessä oli 48,716: 14 markkaa. Rahaston varoista annettiin vuoden varrella:

Avustusra-
hasto.

Avustusta ent. palokonstaapelille I. Koivulaiselle	Smk 50: —
„ „ ruiskumestarille K. Bymanille	„ 300: —
Palokonstaapeli E. Menanderin parantolahoidon kustantamiseksi	„ 336: 75
	<u>Siirto Smk 686: 75</u>

	Siirto Smk	686: 75
Palokonstaapeli F. Nurmisen hautauskuluihin	”	1,090: 80
Kukkiin ruiskumestari Forssin haudalle	”	40: —
Palokunnan soittokunnan koneiden korjauksiin	”	495: —
Palkinnoiksi palomiehistön urheilukilpailuihin	”	150: —
Palokunnan joulukestitykseen	”	300: —
		<u>2,762: 55</u>
Joulukuun 31 päivänä oli säästö	Smk	45,953: 59
Mainitusta määrästä oli talletettuna säästökassatilillä Helsingin säästöpankissa	”	12,837: 24
sekä karttuvalla pääomatilillä Vaasan osakepankissa	”	33,116: 35

Palolaitoksen
1918 vuoden
menojen yh-
distelmä.

Alempana oleva taulu osoittaa eri menotileillä kaupunginvaltuuston menosääntöön merkitsemät määrärahat, myönnetyt lisämäärärahat, vuotuiset kustannukset sekä minkä verran määrärahoja on ylitetty tai säästynyt kaupunginkassaan:

	Määrärahat menosääntöön mukaan Smk.	Lisämäärärahat Smk.	Menot Smk.	Määrärahoja ylitetty Smk.	Määrärahoja säästynyt Smk.
Palkkaukset, vaatetus, ruoka y. m.	478,360	91,225	542,533 65	—	27,051 35
Palotalli	102,325	47,500	166,972 68	17,147 68	—
Lämmitys, valaistus, puhtaanapito, vedenkulutus	75,500	1,200	75,135 02	—	1,564 98
Palokalut ja kalusto	42,500	4,000	41,807 39	—	4,692 61
Sekalaista	26,600	412 20	17,519 20	—	9,493 —
Yhteensä	725,285	144,337 20	843,967 94	17,147 68	42,801 94

Sekalaista.

Kapinan puhjetessa tammikuun lopulla asettui palomiehistö heti kumoukselliselle kannalle. Kaupungin palomestari Gösta Wasenius sekä toinen alipalomestari Antti Leskinen erotettiin heti viroistaan ja määräysvallan palokunnassa otti haltuunsa miehistön valitsema, kahden komisariuksen johtama toimikunta. Alipäällösten useimmat jäsenet mukautuivat vastahakoisesti uuteen järjestykseen, mutta kun heidät uhattiin häätää vaimoineen ja lapsineen, elleivät he liittyneet kumouksellisiin, eivät he rohjenneet vastustaa „kansantahtoa“, vaan alistuivat uuteen hallintoon.

Ensimmäinen alipalomestari luutnantti Walter Bergström, joka oli nimitetty toimeensa syyskuussa 1917, mutta saamansa lavantaudin ja sen uusiutumisen johdosta ei ollut toistaiseksi voinut ryhtyä virkaansa hoitamaan eikä sentähden myöskään ollut joutunut miehistön eikä kumouksellisen kaupunginhallinnon epäsuosioon,

pysyi toimeensa palomestarin pyynnöstä voidakseen mikäli mahdollista katsoa, ettei palolaitoksen järjestystä häiritty. Kun kuitenkin miehistö aikoi hankkia kiväärejä paloasemalle sekä muodostaa punakaartin haaraosaston, muutti luutnantti Bergström pois asemalta. Palomiestön aseistautuminen kuitenkin saatiin ehkäistyksi Punaisen ristin toimesta, minkä jälkeen luutnantti Bergström toimestaan erotetun kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan jäsenten kehoituksesta palasi toimeensa.

Kumouksellinen kaupunginhallinto oli niinkään valinnut uuden palotoimikunnan, jossa nuohooja Väinö Nieminen toimi puheenjohtajana ja palokorpraali Oiva Vilho Kunttonen sihteerinä.

Saksalaisten huhtikuussa valloitettua kaupungin palautettiin järjestys heti palokuntaan. Syyllisimmät vangittiin ja saatettiin oikeudessa syytteeseen, vähemmän syylliset erotettiin toimistaan jota vastoin ne, jotka oli pakotettu ottamaan osaa kapinaliikkeeseen ja aikaisemmin olivat moitteettomasti käyttäytyneet, saivat jäädä toimiinsa.

•